داده‌های بیمه‌ای این ظرفیت را ایجاد می‌کنند که الگوهای پرخطر شناسایی شوند و بیمه‌گر، پیش از آنکه بیماری به مرحله پرهزینه و پیچیده برسد، مداخلات مناسب را آغاز کند.برای مثال، شناسایی بیماران مبتلا به بیماری‌های مزمن در مراحل اولیه و هدایت آنان به سمت مراقبت مستمر، کنترل بیماری، پزشک خانواده و نظام ارجاع می‌تواند از تشدید بیماری و نیاز به بستری‌های مکرر جلوگیری کند. در این نگاه، داده دیگر صرفاً ابزاری برای پرداخت خسارت یا مدیریت اسناد پزشکی نیست؛ بلکه به ابزاری برای پیش‌بینی، پیشگیری و مدیریت ریسک سلامت تبدیل می‌شود.از سوی دیگر، حفاظت مالی الزاماً به معنی پرداخت بیشتر نیست. گاهی بهترین حمایت از بیمار، جلوگیری از تحمیل هزینه‌های غیرضروری به اوست.

تجویز آزمایش‌های تکراری، تصویربرداری‌های غیرضروری، مصرف داروهای فاقد اثربخشی کافی و برخی خدمات القایی، علاوه بر تحمیل هزینه به منابع بیمه، سهم پرداخت از جیب بیمار را نیز افزایش می‌دهد. از این منظر، اجرای راهنماهای بالینی و استقرار نظام‌های هوشمند در فرآیند نسخه‌نویسی و ارزیابی خدمات، نه محدود کردن بیمار، بلکه نوعی حفاظت از بیمار در برابر هزینه‌های غیرضروری و درمان‌های کم‌فایده است.این رویکرد در مناطق محروم و برای دهک‌های پایین درآمدی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. برای خانواده‌ای که توان مالی محدودی دارد، صرفاً بازپرداخت بخشی از هزینه درمان، الزاماً به معنای حفاظت مالی نیست. گاهی مهم‌تر از بازپرداخت، فراهم کردن دسترسی به‌موقع، عادلانه و کم‌هزینه به خدمات سلامت است. تقویت شبکه ارجاع، توسعه دسترسی در مناطق روستایی و کم‌برخوردار و هدایت صحیح بیمار در مسیر دریافت خدمت، می‌تواند از مراجعه‌های غیرضروری، تأخیر در درمان و در نهایت هزینه‌های سنگین‌تر جلوگیری کند.از همین رو، آینده حفاظت مالی در نظام بیمه سلامت را باید در پیوند سه عنصر جست‌وجو کرد: داده، پیشگیری و دسترسی عادلانه. بیمه سلامت زمانی می‌تواند نقش واقعی خود را در حمایت از خانوار ایفا کند که از یک پرداخت‌کننده صرف هزینه‌های درمان، به یک خریدار راهبردی و فعال خدمات سلامت تبدیل شود؛ خریدار هوشمندی که منابع را به سمت خدمات مؤثر هدایت می‌کند، از هزینه‌های غیرضروری می‌کاهد و پیش از آنکه بیماری به بحران اقتصادی تبدیل شود، مداخله می‌کند.در نهایت، هر میزان سرمایه‌گذاری هدفمند در پیشگیری، تشخیص زودهنگام و کنترل بیماری‌های مزمن، می‌تواند از تحمیل هزینه‌های بسیار سنگین‌تر به خانواده و نظام سلامت در آینده جلوگیری کند.

بنابراین، حفاظت مالی را نباید صرفاً در میزان پرداخت بیمه برای یک خدمت جست‌وجو کرد؛ حفاظت مالی واقعی یعنی کاری کنیم بیمار برای سالم ماندن و درمان شدن، مجبور به پرداخت بهای سنگین زندگی خود نشود.بیمه سلامت در این معنی، تنها تأمین‌کننده بخشی از هزینه‌های درمان نیست؛ بلکه یکی از مهم‌ترین پشتوانه‌های امنیت اقتصادی و اجتماعی خانوار است؛ نهادی که باید در کنار بیمار بایستد، نه اینکه بیمار را در برابر هزینه‌های بیماری تنها بگذارد.